

Repertoriul jurisprudenței

HOTĂRÂREA CURȚII (Camera a șasea)

17 octombrie 2018*

„Trimitere preliminară – Apropierea legislațiilor – Fabricarea, prezentarea și vânzarea produselor din tutun – Directiva 2014/40/UE – Interdicția introducerii pe piață a tutunului pentru uz oral – Noțiunile «tutun pentru mestecat» și «tutun pentru uz oral» – Pastă compusă din tutun măcinat fin (Thunder Chewing Tabacco) și săculețe porționate poroase din celuloză umplute cu tutun tăiat fin (Thunder Frosted Chewing Bags)”

În cauza C-425/17,

având ca obiect o cerere de decizie preliminară formulată în temeiul articolului 267 TFUE de Bayerischer Verwaltungsgerichtshof (Tribunalul Administrativ Superior al Landului Bavaria, Germania), prin decizia din 11 iulie 2017, primită de Curte la 14 iulie 2017, în procedura

Günter Hartmann Tabakvertrieb GmbH & Co. KG

împotriva

Stadt Kempten,

cu participarea:

Landesanwaltschaft Bayern,

CURTEA (Camera a șasea),

compusă din domnul E. Regan, președintele Camerei a cincea, îndeplinind funcția de președinte al Camerei a șasea, și domnii C. G. Fernlund și S. Rodin (raportor), judecători,

avocat general: domnul H. Saugmandsgaard Øe,

grefier: domnul A. Calot Escobar,

având în vedere procedura scrisă,

luând în considerare observațiile prezentate:

- pentru Günter Hartmann Tabakvertrieb GmbH & Co. KG, de A. Mayer, Rechtsanwalt;
- pentru Stadt Kempten, de C. Hage, în calitate de agent;
- pentru Landesanwaltschaft Bayern, de P. Hahn, Landesanwalt;

* Limba de procedură: germană.

- pentru guvernul ceh, de M. Smolek, de J. Pavliš și de J. Vláčil, în calitate de agenți;
  - pentru guvernul danez, de J. Nymann-Lindegren, de M. Wolff și de P. Ngo, în calitate de agenți;
  - pentru guvernul elen, de G. Kanellopoulos, de A. Vasilopoulou și de E. Chroni, în calitate de agenți;
  - pentru Comisia Europeană, de C. Hödlmayr și de J. Tomkin, în calitate de agenți,
- având în vedere decizia de judecare a cauzei fără concluzii, luată după ascultarea avocatului general,
pronunță prezenta

Hotărâre

- 1 Cererea de decizie preliminară privește interpretarea articolului 2 punctele 6 și 8 din Directiva 2014/40/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 3 aprilie 2014 privind apropierea actelor cu putere de lege și a actelor administrative ale statelor membre în ceea ce privește fabricarea, prezentarea și vânzarea produselor din tutun și a produselor conexe și de abrogare a Directivei 2001/37/CE (JO 2014, L 127, p. 1).
- 2 Această cerere a fost formulată în cadrul unui litigiu între Günter Hartmann Tabakvertrieb GmbH & Co. KG, pe de o parte, și Stadt Kempten (orașul Kempten, Germania), pe de altă parte, cu privire la interdicția impusă acestei societăți de comercializare pe piața germană a unor produse din tutun care nu arde.

Cadrul juridic

- 3 Considerentele (32), (34) și (35) ale Directivei 2014/40 enunță următoarele:
„(32) Directiva 89/622/CEE a Consiliului [din 13 noiembrie 1989 privind apropierea actelor cu putere de lege și a actelor administrative ale statelor membre referitoare la etichetarea produselor din tutun (JO 1989, L 359, p. 1)] a interzis vânzarea în statele membre a anumitor tipuri de tutun pentru uz oral. Directiva 2001/37/CE [a Parlamentului European și a Consiliului din 5 iunie 2001 privind apropierea actelor cu putere de lege și a actelor administrative ale statelor membre în materie de fabricare, prezentare și vânzare a produselor din tutun (JO 2001, L 194, p. 26, Ediție specială, 15/vol. 7, p. 125)] a reafirmat interdicția respectivă. Articolul 151 din [Actul privind condițiile de aderare a Republicii Austria, a Republicii Finlanda și a Regatului Suediei și adaptările tratatelor pe care se întemeiază Uniunea Europeană (JO 1994, C 241, p. 21, și JO 1995, L 1, p. 1)] acordă [Regatului] Suediei o derogare de la interdicție. Interdicția vânzării tutunului pentru uz oral ar trebui menținută pentru a preveni introducerea în Uniune (cu excepția [Regatului] Suediei) a unui produs care generează dependență și are efecte adverse asupra sănătății. Pentru alte produse din tutun care nu arde, care nu sunt produse pentru piețele cu consum mare, dispoziții stricte privind etichetarea și anumite dispoziții privind ingredientele lor sunt considerate suficiente pentru a le limita extinderea pe piață dincolo de utilizarea lor tradițională.

[...]

- (34) Toate produsele din tutun au potențialul de a cauza mortalitate, morbiditate și handicap. Prin urmare, fabricarea, distribuția și consumul lor ar trebui să fie reglementate. Astfel, este important să se monitorizeze evoluțiile în ceea ce privește noile produse din tutun. Producătorii și importatorii ar trebui să fie obligați să notifice noile produse din tutun, fără a aduce atingere competenței statelor membre de a interzice sau de a autoriza astfel de produse noi.
- (35) Pentru a asigura condiții de concurență echitabile, noile produse din tutun, care sunt produse din tutun în sensul prezentei directive, ar trebui să respecte cerințele din prezenta directivă.”

4 Articolul 2 din Directiva 2014/40, intitulat „Definiții”, prevede:

„În sensul prezentei directive, se aplică următoarele definiții:

[...]

4. «produse din tutun» înseamnă produse care pot fi consumate și care constau, chiar și parțial, în tutun, indiferent dacă este sau nu modificat genetic;
5. «produs din tutun care nu arde» înseamnă un produs din tutun care nu implică un proces de combustie, inclusiv tutunul pentru mestecat, tutunul pentru uz nazal și tutunul pentru uz oral;
6. «tutun pentru mestecat» înseamnă un produs din tutun care nu arde destinat exclusiv pentru a fi mestecat;

[...]

8. «tutun pentru uz oral» înseamnă toate produsele din tutun pentru uz oral, cu excepția celor destinate a fi inhalate sau mestecate, realizate în întregime sau parțial din tutun, sub formă de pulbere sau particule sau în orice combinație a formelor respective, în special cele prezentate ca săculețe porționate sau săculețe poroase;

[...]

14. «nou produs din tutun» înseamnă un produs din tutun care:
- (a) nu se încadrează în niciuna dintre următoarele categorii: țigarete, tutun de rulat, tutun de pipă, tutun pentru narghilea, trabuc, țigări de foi, tutun de mestecat, tutun pentru uz nazal sau tutun pentru uz oral și
- (b) este introdus pe piață după 19 mai 2014;

[...]”

5 Articolul 17 din directiva menționată, intitulat „Tutunul pentru uz oral”, prevede:

„Statele membre interzic introducerea pe piață a tutunului pentru uz oral, fără a aduce atingere articolului 151 din Actul de aderare a [Republicii Austria], [a Republicii Finlanda] și [a Regatului] Suediei.”

Litigiul principal și întrebările preliminare

- 6 Günter Hartmann Tabakvertrieb este o societate germană care importă în Germania diverse produse din tutun pe care le distribuie pe piața germană, printre care se numără în special produsele denumite „Thunder Chewing Tobacco” și „Thunder Frosted Chewing Bags”, fabricate de V2 Tobacco A/S, societate de drept danez.

- 7 Într-un aviz din 18 septembrie 2014, Bayerisches Landesamt für Gesundheit und Lebensmittelsicherheit (Serviciul pentru Sănătate și Securitate Alimentară al Landului Bavaria, Germania) a analizat produsul „Thunder Frosted Chewing Bags”, distribuit pe piața germană de Günter Hartmann Tabakvertrieb, și a ajuns la concluzia că acesta constituia, din cauza structurii sale, a consistenței sale și a tipului utilizării sale, un produs din tutun interzis, dat fiind că era destinat unei alte utilizări orale decât cea care constă în a fi fumat sau mestecat.
- 8 Prin avize din 19 noiembrie 2014 și, respectiv, din 26 noiembrie 2014, serviciul menționat a considerat că acest lucru era valabil și în ceea ce privește produsele „Thunder Wintergreen Chewing Tobacco” și „Thunder Original Chewing Tobacco”.
- 9 Ulterior, prin decizii din 13 octombrie 2014 și din 15 ianuarie 2015, adoptate în temeiul legii germane de transpunere a Directivei 2014/40, orașul Kempten a interzis societății Günter Hartmann Tabakvertrieb să introducă pe piață produsele „Thunder Chewing Tobacco” și „Thunder Frosted Chewing Bags”.
- 10 Societatea menționată a contestat deciziile respective introducând acțiuni la Bayerisches Verwaltungsgericht Augsburg (Tribunalul Administrativ Bavarez din Augsburg, Germania). Această instanță a ținut, la 28 iulie 2015, o ședință având ca obiect cele două acțiuni în cadrul căreia a examinat ea însăși produsele din tutun menționate, precum și tutun de mestecat clasic și un produs de tip „snus”.
- 11 Printr-o hotărâre din 28 iulie 2015, Bayerisches Verwaltungsgericht Augsburg (Tribunalul Administrativ Bavarez din Augsburg) a anulat decizia orașului Kempten referitoare la produsul „Thunder Chewing Tobacco”, considerând că, fiind vorba despre un produs destinat să fie mestecat, el putea fi introdus pe piață.
- 12 În această privință, instanța menționată a arătat, printre altele, că simplul fapt că produsul „Thunder Chewing Tobacco” constituie un produs nou și diferit de tutunul pentru mestecat tradițional nu justifică o interdicție a introducerii sale pe piață. Astfel, pentru a ști dacă un produs este destinat să fie mestecat, ar trebui să se pornească de la o apreciere obiectivă a produsului, iar nu de la indicațiile fabricantului sau de la opinia consumatorilor. Or, din examinarea la care instanța menționată a procedat ea însăși ar rezulta că produsul din tutun în cauză este un produs care poate fi mestecat. Potrivit instanței menționate, chiar și după ce a pus produsul într-un pahar cu apă, până la finalul ședinței, a rămas o parte formată dintr-o singură bucată, care rezista la presiune, fără a se dezintegra. În schimb, „snus”-ul în vrac s-ar fi dizolvat rapid în apă și ar fi rămas pe fundul paharului. Produsul „Thunder Chewing Tobacco” ar rezista astfel la o acțiune mecanică a dinților și ar avea nevoie într-o anumită măsură de o astfel de acțiune pentru a elibera componentele tutunului.
- 13 În schimb, în ceea ce privește produsul „Thunder Frosted Chewing Bags”, Bayerisches Verwaltungsgericht Augsburg (Tribunalul Administrativ Bavarez din Augsburg) a respins, printr-o hotărâre din 28 iulie 2015, acțiunea introdusă de Günter Hartmann Tabakvertrieb, considerând, printre altele, că era vorba despre un tutun tăiat foarte fin, a cărui consistență era mai degrabă granuloasă, ambalat în săculețe din celuloză, care nu rezista unei acțiuni mecanice a dinților și care nu avea nevoie de o astfel de acțiune pentru a elibera componentele sale. Astfel, potrivit acestei instanțe, un produs din tutun nu ar fi destinat să fie mestecat pentru simplul fapt că aptitudinea sa de a fi mestecat îi este conferită de o formă de prezentare independentă de produsul din tutun propriu-zis.
- 14 Günter Hartmann Tabakvertrieb și orașul Kempten au atacat, fiecare, hotărârile menționate ale Bayerisches Verwaltungsgericht Augsburg (Tribunalul Administrativ Bavarez din Augsburg) la instanța de trimitere.

- 15 Această instanță arată că Directiva 2014/40 nu indică în ce împrejurări un produs din tutun este destinat să fie mestecat în sensul articolului 2 punctul 8 din această directivă și că, în procedura principală, au fost propuse mai multe variante de interpretare fără ca vreuna dintre ele să fie vădit preferabilă.
- 16 În aceste condiții, Bayerischer Verwaltungsgerichtshof (Tribunalul Administrativ Superior al Landului Bavaria) a hotărât să suspende judecarea cauzei și să adreseze Curții următoarele întrebări preliminare:
- „1) Articolul 2 punctul 8 din Directiva [2014/40] trebuie interpretat în sensul că noțiunea « produse destinate a fi mestecate » înseamnă numai produse din tutun pentru mestecat în sensul clasic al noțiunii?
  - 2) Articolul 2 punctul 8 din Directiva [2014/40] trebuie interpretat în sensul că noțiunea « produse destinate a fi mestecate » este sinonimă cu noțiunea « tutun pentru mestecat », prevăzută la articolul 2 punctul 6 din această directivă?
  - 3) Aspectul dacă un produs din tutun « este destinat a fi mestecat » în sensul articolului 2 punctul 8 din Directiva [2014/40] trebuie abordat în mod obiectiv, cu referire la produs, iar nu la informațiile oferite de producător sau la utilizarea efectivă de către consumator?
  - 4) Articolul 2 punctul 8 din Directiva [2014/40] trebuie interpretat în sensul că, pentru ca un produs din tutun să fie destinat a fi mestecat, este necesar ca acesta să fie adecvat în mod obiectiv, din punctul de vedere al consistenței și al solidității, pentru mestecat și că mestecatul produsului din tutun trebuie să conducă la eliberarea ingredientelor produsului?
  - 5) Articolul 2 punctul 8 din Directiva [2014/40] trebuie interpretat în sensul că, pentru ca un produs din tutun să fie destinat « a fi mestecat », este necesar și suficient ca, în plus, printr-o apăsare ușoară și recurentă a produsului din tutun, cu dinții sau cu limba, să se elibereze o cantitate mai mare de ingrediente ale produsului decât în situația în care produsul ar fi doar ținut în gură?
  - 6) Sau, pentru ca acesta să fie « destinat a fi mestecat », este necesar ca ingredientele sale să nu fie eliberate atunci când produsul se sughe sau se ține în gură?
  - 7) Natura de produs din tutun destinat « a fi mestecat », în sensul articolului 2 punctul 8 din Directiva [2014/40], poate fi recunoscută și prin forma de prezentare exterioară a tutunului prelucrat, ca de exemplu un săculeț din celuloză?»

Cu privire la întrebările preliminare

- 17 Prin intermediul întrebărilor formulate, care trebuie analizate împreună, instanța de trimitere ridică, în esență, problema interpretării care trebuie dată noțiunii „ produse din tutun destinate a fi mestecate », în sensul articolului 2 punctul 8 din Directiva 2014/40 coroborat cu articolul 2 punctul 6 din această directivă, pentru a aprecia dacă produsele din tutun care nu arde precum cele în discuție în litigiul principal intră sub incidența interdicției de introducere pe piață a tutunului pentru uz oral prevăzute la articolul 17 din directiva menționată.
- 18 Conform unei jurisprudențe constante a Curții, în vederea interpretării unei dispoziții a dreptului Uniunii, trebuie să se țină seama nu numai de formularea acesteia, ci și de contextul său și de obiectivele urmărite de reglementarea din care face parte această dispoziție (a se vedea în acest sens Hotărârea din 22 iunie 2016, Thomas Philipps, C-419/15, EU:C:2016:468, punctul 18, și Hotărârea din 26 iulie 2017, Jafari, C-646/16, EU:C:2017:586, punctul 73 și jurisprudența citată).

- 19 În această privință, trebuie amintit, mai întâi, că, potrivit articolului 17 din Directiva 2014/40, statele membre, fără a aduce atingere articolului 151 din Actul de aderare a Republicii Austria, a Republicii Finlanda și a Regatului Suediei, interzic introducerea pe piață a tutunului pentru uz oral.
- 20 Acesta este definit la articolul 2 punctul 8 din această directivă ca fiind „toate produsele din tutun pentru uz oral, cu excepția celor destinate a fi inhalate sau mestecate, realizate în întregime sau parțial din tutun, sub formă de pulbere sau particule sau în orice combinație a formelor respective, în special cele prezentate ca săculețe porționate sau săculețe poroase”.
- 21 În ceea ce privește tutunul pentru mestecat, căruia nu i se aplică astfel, în conformitate cu această dispoziție, interdicția tutunului pentru uz oral prevăzută la articolul 17 din directiva menționată, acesta este definit la articolul 2 punctul 6 din aceeași directivă ca fiind „un produs din tutun care nu arde destinat exclusiv pentru a fi mestecat”.
- 22 În această privință, contrar tezei aflate la baza celei de a doua întrebări preliminare, noțiunea „tutun destinat a fi mestecat”, în sensul articolului 2 punctul 8 din Directiva 2014/40, nu poate fi diferită de noțiunea „tutun pentru mestecat”, prevăzută la articolul 2 punctul 6 din această directivă. Astfel, întrucât acest produs a făcut în mod expres obiectul unei definiții în această din urmă dispoziție, nimic nu sugerează că această definiție nu s-ar aplica atunci când este vorba, la articolul 2 punctul 8 din directiva menționată, tocmai despre „produsele din tutun [...] destinate a fi mestecate”.
- 23 În ceea ce privește, în continuare, finalitatea dispozițiilor în cauză, trebuie amintit, în primul rând, că, potrivit articolului 1 din Directiva 2014/40, aceasta urmărește un dublu obiectiv, care constă în facilitarea bunei funcționări a pieței interne a produselor din tutun și a produselor conexe, vizând un nivel înalt de protecție a sănătății, în special pentru tineri (Hotărârea din 4 mai 2016, Philip Morris Brands și alții, C-547/14, EU:C:2016:325, punctul 171, precum și Hotărârea din 4 mai 2016, Polonia/Parlamentul și Consiliul, C-358/14, EU:C:2016:323, punctul 80).
- 24 În ceea ce privește, mai precis, obiectivul interdicției tutunului pentru uz oral, prevăzută la articolul 17 din această directivă, trebuie arătat că această interdicție a fost introdusă de Directiva 92/41/CEE a Consiliului din 15 mai 1992 de modificare a Directivei 89/622 (JO 1992, L 158, p. 30).
- 25 Or, din considerentele Directivei 92/41 reiese că interdicția menționată, care a fost, ulterior, confirmată și preluată de actele care i-au succedat acestei directive în materie, ultimul dintre ele fiind Directiva 2014/40, a fost motivată în special de riscul real pe care l-ar reprezenta noi produse din tutun de uz oral pe piața statelor membre, în special pentru tineri, dată fiind atracția specială pe care aceste produse o exercită asupra acestui grup de consumatori, determinând astfel o dependență precoce de nicotină.
- 26 În același timp, legiuitorul Uniunii a considerat că se impunea acordarea unui tratament diferit altor produse din tutun care nu arde, care pot fi calificate drept produse din tutun „tradiționale” precum tutunul pentru mestecat, ținând seama, printre altele, de absența caracterului nou și atractiv pentru tineri (a se vedea în acest sens Hotărârea din 14 decembrie 2004, Swedish Match, C-210/03, EU:C:2004:802, punctul 66).
- 27 Or, deși interdicția tutunului de uz oral a fost astfel introdusă din cauza apariției pe piață a unor noi produse din tutun destinate unei asemenea utilizări, mai precis cele de tip „snus”, nu se poate deduce din aceasta că, prin el însuși, caracterul nou sau, dimpotrivă, „clasic” sau „tradițional” al unui produs, la care instanța de trimitere face referire în decizia de trimitere, ar fi determinant pentru a califica un produs drept produs din tutun pentru uz oral, în sensul articolului 17 din Directiva 2014/40 coroborat cu articolul 2 punctul 8 din această directivă.

- 28 Într-adevăr, astfel cum avocatul general Geelhoed a arătat la punctul 31 din concluziile prezentate în cauza Arnold André (C-434/02, EU:C:2004:487), dispozițiile în cauză nu disting produsele în funcție de caracterul lor tradițional sau nu, ci în funcție de utilizarea căreia îi sunt destinate.
- 29 În sfârșit, trebuie arătat, pe de o parte, că este cert că interdicția introducerii pe piață a tutunului pentru uz oral prevăzută la articolul 17 din Directiva 2014/40 vizează, printre altele, tutunul pentru supt de tipul „snus” (a se vedea în acest sens Hotărârea din 16 iulie 2015, Comisia/Danemarca, C-468/14, nepublicată, EU:C:2015:504, punctele 24 și 25), acest produs putând fi descris ca un „tutun măcinat sau tocat fin, vândut vărsat sau sub formă de săculețe porționate și destinat să fie consumat prin așezarea între gingie și buză” (Hotărârea din 14 decembrie 2004, Arnold André, C-434/02, EU:C:2004:800, punctul 19).
- 30 Pe de altă parte, atât din contextul, cât și din finalitatea articolului 2 punctul 8 din Directiva 2014/40 coroborat cu articolul 2 punctul 6 din această directivă, astfel cum reies acestea din cuprinsul punctelor 19-26 din prezenta hotărâre, în special din caracterul derogatoriu al celei dintâi dintre aceste dispoziții, rezultă că noțiunea „produs din tutun destinat a fi mestecat” trebuie să fie interpretată în mod strict, astfel încât aceasta nu poate îngloba tutunul pentru supt, cum este cel de tipul „snus”.
- 31 Într-adevăr, astfel cum a subliniat Comisia Europeană, din lucrările pregătitoare ale Directivei 2014/40 reiese că, prin adăugarea adverbului „exclusiv” în definiția noțiunii „tutun pentru mestecat” care figurează la articolul 2 punctul 6 din această directivă, legiuitorul Uniunii a intenționat să precizeze această noțiune pentru a limita posibilitățile de eludare a interdicției tutunului pentru uz oral în condițiile unor tentative repetate de a comercializa „snus” cu titlul de „tutun pentru mestecat”.
- 32 În consecință, pot fi calificate drept „produse din tutun destinate a fi mestecate”, în sensul articolului 2 punctul 8 din Directiva 2014/40, numai produsele care nu pot fi consumate corect decât mestecate, cu alte cuvinte care nu își pot elibera substanțele esențiale în gură decât prin mestecare.
- 33 În schimb, nu poate fi calificat astfel un produs din tutun care, deși poate fi și mestecat, este în esență destinat să fie supt, cu alte cuvinte un produs care este suficient să fie ținut în gură pentru ca substanțele sale esențiale să fie eliberate.
- 34 În ceea ce privește produsele în discuție în litigiul principal, trebuie amintit că, în cadrul articolului 267 TFUE, Curtea nu este abilitată să aplice normele Uniunii unei situații determinate, ci numai să se pronunțe cu privire la interpretarea tratatelor și a actelor adoptate de instituțiile Uniunii (Hotărârea din 10 mai 2001, Veedfald, C-203/99, EU:C:2001:258, punctul 31, și Hotărârea din 6 octombrie 2005, MyTravel, C-291/03, EU:C:2005:591, punctul 43).
- 35 În consecință, revine instanței naționale sarcina să determine, în funcție de ansamblul caracteristicilor obiective pertinente ale produselor în discuție în litigiul principal, precum compoziția lor, consistența lor, forma de prezentare a acestora și, dacă este cazul, utilizarea lor efectivă de către consumatori, dacă nu pot fi corect consumate decât mestecate.
- 36 Având în vedere considerațiile care precedă, trebuie să se răspundă la întrebările preliminare că articolul 2 punctul 8 din Directiva 2014/40 coroborat cu articolul 2 punctul 6 din această directivă trebuie interpretat în sensul că nu constituie produse din tutun destinate a fi mestecate, în sensul acestor dispoziții, decât produsele din tutun care nu pot fi consumate corect decât mestecate, aspect pe care instanța națională are sarcina să îl determine în funcție de ansamblul caracteristicilor obiective pertinente ale produselor vizate precum compoziția lor, consistența lor, forma lor de prezentare și, dacă este cazul, utilizarea lor efectivă de către consumatori.

Cu privire la cheltuielile de judecată

- 37 Întrucât, în privința părților din litigiul principal, procedura are caracterul unui incident survenit la instanța de trimitere, este de competența acesteia să se pronunțe cu privire la cheltuielile de judecată. Cheltuielile efectuate pentru a prezenta observații Curții, altele decât cele ale părților menționate, nu pot face obiectul unei rambursări.

Pentru aceste motive, Curtea (Camera a șasea) declară:

Articolul 2 punctul 8 din Directiva 2014/40/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 3 aprilie 2014 privind apropierea actelor cu putere de lege și a actelor administrative ale statelor membre în ceea ce privește fabricarea, prezentarea și vânzarea produselor din tutun și a produselor conexe și de abrogare a Directivei 2001/37/CE coroborat cu articolul 2 punctul 6 din această directivă trebuie interpretat în sensul că nu constituie produse din tutun destinate a fi mestecate, în sensul acestor dispoziții, decât produsele din tutun care nu pot fi consumate corect decât mestecate, aspect pe care instanța națională are sarcina să îl determine în funcție de ansamblul caracteristicilor obiective pertinente ale produselor vizate precum compoziția lor, consistența lor, forma lor de prezentare și, dacă este cazul, utilizarea lor efectivă de către consumatori.

Semnături